

Як підвищити самооцінку у дитини? Виховуємо упевнених у собі дітей.

Самооцінка – це ставлення людини до себе, своїх умінь, дій, зовнішності й характеру. Усім відомо: як ти сам до себе ставишся, так до тебе ставитимуться інші. Якщо людина дозволяє критикувати свої дії, говорити про себе погано («ось я дурень», «у мене нічого ніколи не виходить», «я мало на що здатний»), то ставлення оточення буде не кращим, а можливо, навіть гіршим. Наше з вами завдання – виховувати малюка таким, щоб жити йому було цікаво. Щоб йому не заважали зайві страхи, щоб спілкуватися було легко, щоб він не боявся висловлювати свої ідеї і думки.

Вік 5-6 років особливо важливий для формування самооцінки. Зверніть увагу на те, як дитина уважно прислуховується до вашої думки, запитує вас: «Чи правильно я зробила?», «Чи красиво в мене вийшло?». Важливо не перехвалювати або просто говорити «Добре, мені подобається». Об'єктивна, уважна оцінка – ось те, чого від вас чекає дитина: «Ось тут у тебе чудово вийшло. А тут треба трохи постаратися. Я вірю, що наступного разу в тебе обов'язково вийде!»

Чи буває в дітей висока самооцінка?

Звичайно, буває! І таких дітей буває чимало. Їх завжди видно в групі малюків, які грають, тому, що саме впевнені в собі, розкуті, товариські діти стають організаторами ігор, допомагають розв'язувати конфліктні ситуації. До їхньої думки прислухаються однолітки і навіть старші діти.

Як визначити рівень самооцінки в дитини?

Щоб зрозуміти, яка самооцінка в малюка, дайте відповіді на запитання цього короткого тесту.

Тест «Рівень дитячої самооцінки»

Позначаєте відповідь «ТАК» знаком «+», відповідь «НІ» - знаком «-».

- Чи часто дитина критикує себе, говорить про себе погані слова («я дурна», «я нетямуща» та ін.) ?
- Чи помічаєте ви, що дитина кидає розпочату справу лише тому, що в неї щось не вийшло?
- Чи буває, що малюк боїться навіть починати щось, чого він раніше не робив?
- Чи соромиться дитина виступати перед глядачами (наприклад, на ранках)?
- Чи можете ви сказати, що дитина ніколи не розповідає із захватом про свої успіхи і досягнення?

- Чи може малюк розірвати свій малюнок або поламати будівлю, бо йому здається, що вийшло щось не так?
- Чи має дитина труднощі в спілкуванні з незнайомими або малознайомими людьми?
- Чи розгублюється малюк, якщо треба самому підійти до когось познайомитись?
- Дитина ніколи не шумить і не пустує, а поводить себе тихо і спокійно?
- Малюк ніколи не буває лідером у дитячій компанії?
- Вам важко піти у справах і залишити його з кимось іншим або в дитячому саду?
- Якщо малюка попросити голосно закричати, він не зможе цього зробити?

Підіб'ємо підсумки

Отримати результат тесту дуже легко. Досить лише підрахувати кількість ствердних відповідей «ТАК». Чим більше ствердних відповідей ви дали, тим менше ваша дитина впевнена в собі, тим нижча її самооцінка. Чому це потребує змін? Тому, що дітям із заниженою самооцінкою буває важко знайти собі друзів, проявити свої здібності, реалізувати свій потенціал.

1-4 ствердні відповіді

Із самооцінкою у вашої дитини все гаразд. Вона адекватно ставиться до результатів своїх дій, позитивна щодо своїх якостей характеру і зовнішності. Якщо ви запитаете в малюка, чи вважає він себе розумним, сильним, добрим, красивим коханим, то він майже на всі запитання відповідь ствердно. І найголовніше запитання – відповідь у цьому випадку – «Так, я вважаю себе коханим». Адже якщо людина почуває себе важливою, потрібною, відчуває тепло й увагу близьких, це і дає їй упевненість у тому, що вона хороша.

5-8 ствердних відповідей

Рівень самооцінки в цьому випадку можна охарактеризувати як середній. Те, у який бік зміниться ситуація, залежить від вас, дорослих. Іноді середній результат може свідчити про нестійкість самооцінки, особливо у віці 5-6 років. Отже, виховуючи дитину, треба постійно пам'ятати про те, що ваші оцінки і висловлювання дуже сильно впливають на неї, формують характер.

9-12 ствердних відповідей

Якщо ви здобули такий результат, не панікуйте. Нехай він буде стимулом діяти, а не жалкувати за тим, що в дитини низька самооцінка. Розпочинайте з себе. Стежте за тим, як часто ви критикуєте і хвалите малюка, чи пишаєтесь ви ним, чи підтримуєте його самостійність. Чи є в нього самостійність проявляти свою уяву, приймати самостійні рішення? Починайте діяти.

Чи може самооцінка бути завищеною? Що в такому разі робити батькам?

Іноді трапляється і таке. Дитина над упевнена у своїх силах і здібностях, мало зважає на чужу думку, постійно демонструє самомилювання, вимагає до себе багато уваги з боку оточення. Подібна поведінка теж може створювати чимало проблем у спілкуванні. У такому разі батькам краще звернутись до дитячого психолога, щоб скоригувати свої підходи до виховання.

Правила для дорослих, які хочуть виховати впевнену в собі, товариську, відкриту дитину.

- ✓ Не критикуйте дитину!
- ✓ Не порівнюйте малюка з іншими дітьми. Порівнювати можна тільки сьогоднішні результати самої дитини з її результатами вчорашніми.
- ✓ Намагайтеся відзначити успіхи малюка, особливо ті, яких йому вдалось досягти власними силами.
- ✓ Не завищуйте планку. У дітей, чиї батьки вимагають від них забагато, як правило, формується низька самооцінка.
- ✓ Допомогайте дитині усвідомити свої особливості, власну унікальність.
- ✓ Прагніть розвивати здібності малюка. Гуртки і секції дадуть йому можливість почуватися сильним, спритним, сміливим, розумним.
- ✓ Якщо дитина не впевнена в собі, намагайтеся створювати такі ситуації, у яких вона могла б потренуватися долати труднощі.
- ✓ І пам'ятайте, що швидких результатів у підвищенні або формуванні адекватної самооцінки не буває. Це процес тривалий і безперервний.

Література:

1. Анна Гресь Хвалилка 5-6 років. Допомогаємо дитині стати впевненою. – Харків, 2015.
2. Краснощёкова Н.В. Диагностика и развитие личностной сферы детей дошкольного возраста. Тесты. Игры. Упражнения. – Ростов, 2006.